

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **L. D.**, zastoupená Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy č. j. MHMP 971020/2011 ze dne 22. 11. 2011 a č. j. MHMP 963373/2011 ze dne 22. 11. 2011, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 1 Ad 91/2011 - 49 ze dne 25. 9. 2012,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Dagmar Rezkové Dřímalové, advokátce, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 968 Kč, tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dní od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) se domáhala zrušení rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy (do 31. 12. 2011 odvolacího orgánu ve věcech hmotné nouze) sp. zn. MHMP 971020/2011 ze dne 22. 11. 2011, jímž odvolací orgán zamítl odvolání proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 10 o nepřiznání příspěvku na živobytí, neboť stěžovatelka není osobou v hmotné nouzi podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Rozhodnutím sp. zn. MHMP 963373/2011 ze dne 22. 11. 2011 zamítl Magistrát hlavního města Prahy odvolání proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 10 o nepřiznání

doplatku na bydlení pro nesplnění podmínek nároku na dávku dle § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi z důvodu nezískání nároku na příspěvek na živobytí.

[2] Stěžovatelka žalobou vytkla zákonodárci koncepci bydlení a sociální politiky (zejména poukázala na pomalý vývoj valorizace důchodu ve srovnání s jednostranným zvýšením nájmu, čímž zákonodárce nedodrží podle stěžovatelky ustanovení Listiny základních práv a svobod a několik dalších mezinárodních smluv o lidských právech, stěžovatelka dále poukázala na domnělý vzájemný rozpor předpisů stejné právní síly) a navrhla, aby městský soud zrušil zejména příslušná ustanovení zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (dále též „*zákon o státní sociální podpoře*“), zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi (dále též „*zákon o pomoci v hmotné nouzi*“), a dalších zákonů, které podle názoru stěžovatelky postihují sociálně slabší vrstvy obyvatelstva. K výzvě soudu stěžovatelka žalobu doplnila prostřednictvím ustanovené zástupkyně; žalobkyně oběma rozhodnutím vytkla, že v nich správní orgány nesprávně aplikovaly § 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, (nesprávně aplikovaly §2 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi namísto § 2 odst. 3 téhož zákona); stěžovatelce tak měl být přiznán příspěvek na živobytí, jenž je zároveň podmínkou doplatku na bydlení. Stěžovatelka namítla nepřezkoumatelnost obou rozhodnutí, neboť z nich není patrné, která období vzal správní orgán za rozhodné ve smyslu § 10 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

[3] Žalovaný (ministerstvo - právní nástupce Magistrátu hlavního města Prahy od 1. 1. 2012 s účinností zákona č. 366/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony) setrval na obou rozhodnutích; krátce uvedl, že k námitce o aplikaci § 2 odst. 3 zákona o hmotné nouzi nelze přihlídnout, neboť dle tohoto ustanovení se posuzuje stav hmotné nouze pro účely dávky mimořádné okamžité pomoci z důvodu vážné újmy na zdraví.

[4] Městský soud v Praze žalobu zamítl. Soud nejprve konstatoval skutková zjištění ze správního spisu; žalobkyně podala obě žádosti dne 8. 9. 2011, správní orgán I. stupně vycházel při posuzování žádosti z příjmů žalobkyně v období červen 2011 – srpen 2011, příjem činil 10 294 Kč, odůvodněné náklady na bydlení činily 11 031,28 Kč. Příjem pro účely příspěvku na živobytí činí 6691,10 Kč, tj. rozdíl částky příjmu ve výši 10 294 Kč a částky přiměřených nákladů na bydlení ve výši 3602,90 Kč. Aplikací právní úpravy § 21 odst. 1, §2 odst. 2 písm. a), §9 odst. 2, zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, soud dospěl k závěru, že žalobkyni nevznikl nárok na příspěvek na živobytí, neboť příjem žalobkyně ve výši 6691,10 Kč přesahuje částku na živobytí žalobkyně 3126 Kč. Soud rovněž odmítl aplikaci § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, podle něhož se posuzuje stav hmotné nouze pro účely dávky mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví. Soud je názoru, že pokud žalobkyně pobírá důchod ve výši 10 294 Kč a příspěvek na bydlení ve výši 2760 Kč, nehrozí jí vážná újma na zdraví ve smyslu ustanovení § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Jelikož žalobkyni nevznikl nárok na příspěvek na živobytí, neshledal soud v souladu s § 33 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi (ve znění účinném v době rozhodování správního orgánu) nezákonnost rozhodnutí o nepřiznání doplatku na bydlení.

II. Kasační stížnost

[5] Proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 9. 2012, č. j. 1 Ad 91/2011-49, podala žalobkyně (dále též „*stěžovatelka*“) kasační stížnost prostřednictvím zástupkyně podle § 103 odst. 1 písm. a), b), a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“). Stěžovatelka napařla výrok, jímž městský soud zamítl žalobu proti správním rozhodnutím.

Zástupkyně stěžovatelky napadla výrok III. rozsudku, jímž soud dle jejího názoru nesprávně přiznal odměnu za zastupování stěžovatelky v řízení o žalobě ve výši 2880 Kč.

[6] Stěžovatelka poukázala na progresi svého zdravotního postižení, uvedla, že je osobou samostatně žijící, od dubna 2003 v částečném invalidním důchodu, od dubna 2004 jí byly přiznány výhody ZTP II. stupně bez časového omezení a od června 2008 jí byl trvale přiznán plný invalidní důchod (nyní pro invaliditu III. stupně) s tím, že od 1. 2. 2009 stěžovatelce vznikl nárok na starobní důchod. Stěžovatelka namítla, že městský soud se nevypořádal s namítaným porušováním ústavního práva zaručeného Listinou základních práv a svobod (čl. 1, čl. 3 odst. 3., čl. 4, čl. 10 odst. 1) a nedodržováním mezinárodních dohod, kterými je Česká republika vázána, zejména Mezinárodního paktu o sociálních a kulturních právech (části III., čl. 11 odst. 1), Evropské sociální charty (čl. 16) a Dodatkového protokolu k Chartě (čl. 4). Stěžovatelka je názoru, že přestože stát za ni hradí pojistné na veřejné zdravotní pojištění, je jí pro povinnost platby poplatků ve zdravotnictví, zdražování léků a lékařských ošetření nutných k životu za současného snižování plateb zdravotními pojišťovnami znemožněn z finančních důvodů přístup k lékařské péči a k životu nutnému lékařskému ošetření.

[7] Stěžovatelka spatřuje rozporuplnost v předpisech stejné právní síly ve výpočtu přiměřených nákladů na bydlení, kdy se příjem žadatele násobí koeficienty 0,30 nebo 0,35 oproti jednostrannému zvyšování nájemného zákonem č. 107/2006 Sb., o jednostranném zvyšování nájemného, kdy bylo stěžovatelce nájemné od roku 2008 zvýšeno o 178,1 %, tj. o 8076 Kč. Rozpornost předpisů stejné právní síly dovozuje stěžovatelka dále z rostoucích cen energií a dalších nákladů spojených s bydlením (vodné, stočné), jakož i promítnutím rostoucí daňové zátěže do cen potravin, léků, služeb, oproti opakovaným rušením sociálních dávek bez náhrad a nedostatečnou valorizací důchodů. Sociálně znevýhodněným skupinám obyvatelstva (seniorům, zdravotně postiženým, rodinám s malými dětmi, samostatně žijících osob a nezaměstnaným) je odpíráno právo na důstojný život.

[8] Stěžovatelka požádala Nejvyšší správní soud o zrušení koeficientů 0,30 a 0,35 ve všech dotčených sociálních zákonech a jejich nahrazení větou „*odůvodněné cílové náklady na bydlení*“. Stěžovatelka požádala Nejvyšší správní soud o okamžité zrušení platby všech zavedených a zdražených regulačních poplatků u lékařů, v nemocnicích, lékárnách a jiných ústavech pro držitele ZTP, ZTP/P a příjemce starobního důchodu od 65 let výše.

[9] Stěžovatelka namítla, že jí nelze klást k tíži užívání bytu o velikosti 99 m², neboť stěžovatelka v tomto bytě žije po většinu svého života a v případě výměny za menší byt by se náklady na bydlení významně neponížily právě s ohledem na rostoucí ceny nákladů.

[10] Stěžovatelka namítla, že správní orgány obou stupňů i městský soud nesprávně aplikovaly § 2 odst. 3 zákona o hmotné nouzi. Podle stěžovatelky zákon nehovoří o tom, že toto ustanovení se použije pro posouzení stavu hmotné nouze pro dávku mimořádné okamžité pomoci z důvodu vážné újmy na zdraví. Stěžovatelka tvrdí, že jí hrozí vážná újma na zdraví vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu, majetkovým poměrům, pro nedostatek finančních prostředků na úhradu regulačních poplatků.

[11] Zástupkyně stěžovatelky je názoru, že městský soud nesprávně přiznal odměnu za zastupování stěžovatelky. Podle zástupkyně jí měl soud přiznat odměnu za tři úkony právní služby podle §9 odst. 3 písm. f) a §11 odst. 1 písm. b), d) a g), nikoliv podle § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb.

[12] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[13] Stěžovatelka kasační stížnost podala včas ve stanovené dvouměsíční lhůtě (§106 odst. 2 s. ř. s.); stěžovatelka je zastoupena advokátkou (§105 odst. 2 s. ř. s.). Podle § 102 s. ř. s. je stěžovatelčina (účastníka řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo) kasační stížnost proti rozsudku městského soudu přípustná.

[14] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost vázán rozsahem, důvody kasační stížnosti a důvody, ke kterým je povinen přihlídnout ex offio (§109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), následovně:

[15] Stěžovatelka rozsudek městského soudu napadá z důvodu podle §103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Jelikož stěžovatelka k nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu konkrétně ničeho nenamítla, soud tuto námitku posoudil v rozsahu, v jakém je povinen posoudit rozsudek ex offio podle § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu neshledal nepřezkoumatelným, neboť rozsudek je srozumitelný a je z něj seznatelné, na základě jakých důvodů soud své rozhodnutí odůvodnil. Pokud stěžovatelka namítla, že se soud nevypořádal s namítaným porušováním jejího základního ústavního práva daného jí Listinou základních práv a svobod a nedodržením mezinárodních dohod, uplatnila tím námitku jiné vady řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatelka žalovala rozhodnutí správního orgánu a její výtky o antisociálním jednání a nehumánních praktikách vůči vlastnímu obyvatelstvu (mezi jinými též namítané nedodržování ústavněprávních zásad a sjednaných mezinárodních dohod) nebylo lze vyložit jinak, než jako výtky vůči zákonodárci a vládě České republiky, nikoliv jako žalobní body proti zákonnosti správních rozhodnutí; výtky stěžovatelky v mnohém ani nemají přímou relevanci k napadeným rozhodnutím, neboť je nelze zhodnotit ve věcech pomoci v hmotné nouzi (např. nedostatečná valorizace důchodu, regulační poplatky v lékařství, snížení výše příspěvku na péči, snížení příspěvku na benzín). Pokud tedy městský soud přezkoumal správní rozhodnutí v mezích žalobních bodů ve smyslu §71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. doplněné žaloby ze dne 15. 5. 2012, jak soudu ukládá §75 odst. 2 s. ř. s., neshledal Nejvyšší správní soud v takovém postupu vadu, a tuto námitku neshledal důvodnou.

[16] Stěžovatelka kasační stížností vytyká rozsudku vadu řízení před správním orgánem podle §103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., aniž současně vymezila, v čem tato vada má spočívat. Nejvyšší správní soud proto k této námitce obecně vychází z toho, že rozsah potřebných skutkových zjištění vymezuje aplikovaná právní norma. V případě dávek hmotné nouze podle zákona o pomoci v hmotné nouzi (zde příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) je to zjištění skutečností o příjmech, sociálních a majetkových poměrech stěžovatelky daných zejména §2, okruhem společně posuzovaných osob dle §8, rozhodného příjmu stěžovatelky (okruhu společně posuzovaných osob) dle §9, odůvodněných nákladů na bydlení (§34), snaha stěžovatelky zvýšit si příjem vlastními silami (§11).

[17] Nejvyšší správní soud zjistil ze správního spisu následující skutečnosti o sociální situaci stěžovatelky: započitatelný příjem stěžovatelky činí důchod ve výši 10 294 Kč, nájem 8854 Kč, služby s užíváním bytu 342 Kč, energie 1835,28 Kč (elektrina, plyn). Odůvodněné náklady na bydlení jsou ve výši 11 031,28 Kč, přiměřené náklady na bydlení podle § 9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi činí 3602,90 Kč, příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení 6691,10 Kč. Částka živobytí stěžovatelky je ve výši 3126 Kč, stěžovatelce byl v období červenec 2011 – červen 2012 přiznán příspěvek na bydlení ve výši 2671 Kč.

[18] Stěžovatelka tyto rozhodné skutečnosti (výši zjištěných příjmů a výdajů) předložila správnímu orgánu, jejich správnost opakovaně nezpochybnila, naopak na ně v jednotlivých podáních odkazuje, potvrzuje jejich správnost a nezpochybnuje ani proces jejich zjišťování (např. nezohlednění jiných relevantních skutečností); Nejvyšší správní soud neshledal proto námitku podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. důvodnou, neboť správní orgán zjistil skutkové okolnosti správně a nepochybil ani při jejich zjišťování ve správním řízení.

[19] Stěžovatelka se tedy v zásadě domáhá jiného právního hodnocení zjištěných rozhodných skutečností, případně aplikace jiné právní normy - v tomto smyslu je koncipována námitka nepřiměřeného (na nepochybně zjištěný skutkový stav o nákladech na bydlení) omezujícího zákonného koeficientu 0,30 a 0,35 výše rozhodného příjmu stěžovatelky a nesprávnost v postupu správního orgánu i soudu při odmítnutí aplikace §2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi na sociální situaci stěžovatelky. Tyto námitky proto Nejvyšší správní soud podřadil podle §103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ke kasačnímu důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[20] Stěžovatelka se domáhá v první řadě přezkoumání podmínek nároku na dávku příspěvek na živobytí; v mezích námitek, jimiž napadá správní orgán pro nepřiznání nároku na příspěvek na živobytí, současně vytýká nesprávné posouzení podmínek nároku na doplatek na bydlení, neboť podmínkou nároku na doplatek na bydlení je získání nároku na příspěvek na živobytí (srov. § 33 odst. 3 věta první zákona o pomoci v hmotné nouzi ve znění účinném do 31. 12. 2011). Stěžovatelka nevytýká nesprávné posouzení dalších podmínek, za nichž lze přiznat doplatek na bydlení (srov. § 33 odst. 3 věta druhá a násl. zákona o pomoci v hmotné nouzi).

[21] Podmínkou vzniku nároku na příspěvek na živobytí je existence stavu hmotné nouze osoby podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi (srov. §21 odst. 1 cit. zákona). Osoba se podle §2 odst. 2 písm. a) zákona nachází v hmotné nouzi, jestliže její příjem po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje částky živobytí osoby, přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo. Podle §9 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi, se příjmem osoby nebo společně posuzovaných osob pro účely příspěvku na živobytí rozumí příjem podle § 9 odstavce 1 snížený o přiměřené náklady na bydlení; za přiměřené náklady na bydlení se pro účely tohoto zákona považují odůvodněné náklady na bydlení (§ 34), nejvýše však do výše 30 %, a v hlavním městě Praze do výše 35 % příjmu osoby nebo společně posuzovaných osob.

[22] Stěžovatelka nesouhlasí s tímto posuzováním stavu hmotné nouze a domáhá se posouzení stavu hmotné nouze odpočtem plné výše odůvodněných nákladů na bydlení, nikoliv jejich krácení koeficientem 0,35. Obdobný požadavek stěžovatelka vztáhla i k relevantním ustanovením zákona o státní sociální podpoře.

[23] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 11. 2008, č. j. 6 Ads 98/2008 – 53, dostupném na www.nssoud.cz, konstatoval, že z konstrukce příspěvku na bydlení jako dávky státní sociální podpory (§ 24 zákona o státní sociální podpoře), příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení jako dávek hmotné nouze lze dovodit, že zákon stanovil jako sociálně únosnou hranici příjmů, které musí každá osoba vynaložit na bydlení, 30 % příjmu (v případě stěžovatelky bydlící v hlavním městě Praze 35% pozn. Nejvyššího správního soudu).

[24] Koncepce sociálního zabezpečení v České republice vychází z odpovědnosti jednotlivce za jeho sociální situaci; toto pojetí vyjadřuje zákonodárce v důvodové zprávě k zákonu o pomoci v hmotné nouzi (srov. odst. 2 část B - Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy)

a odpovídá východisku čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod vymezujícím právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění pouze základních životních podmínek (tuto zásadu vtělil zákonodárce jako základní zásadu do § 1 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

[25] Ústavní soud opakovaně vyslovil, že ve smyslu ustanovení čl. 41 odst. 1 Listiny se tohoto práva lze domáhat pouze v mezích zákonů, které ustanovení čl. 30 odst. 2 Listiny provádějí (ostatně dle čl. 30 odst. 3 Listiny podrobnosti čl. 30 odst. 1 a čl. 30 odst. 2 stanoví zákon). Práva zákonodárce na koncepci sociálního zabezpečení rozvedl Ústavní soud ve svém nálezu Pl. ÚS 2/08 ze dne 23. 4. 2008, ve věci zrušení jednotlivých ustanovení napadených částí zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů (část týkající se sociálního zabezpečení). Ústavní soud zde poukázal na to, že Listina ponechala zákonodárci nejen provedení a určení podmínek výše uvedených ústavních práv, ale zároveň vymezila realizaci těchto práv již v samotném ústavním textu prostřednictvím termínů „přiměřený rozsah“, „nezbytné pro zajištění základních životních podmínek“, „přiměřené hmotné zabezpečení“ apod. Vzhledem k tomu, že Listina blíže nespécifikuje obsah těchto termínů, je zřejmé, že jejich vymezení je, stejně jako stanovení dalších podrobností, ponecháno na zákonné úpravě. Ústavní soud konstatoval, že „*při realizaci sociálních práv se tedy od státu vyžaduje nejen jejich uznání, ale také jeho konkrétní aktivita, která umožní realizaci těchto práv. Plnění, poskytovaná v rámci sociálních práv, pocházejí ze státního rozpočtu a odpovědnost za tato plnění spočívá zcela na straně státu. Je-li to stát, kdo je a bude vázán sociálními plněními, pak také musí mít možnost stanovit konkrétní podmínky takového plnění. Stát si nemůže dovolit tu nezodpovědnost stát se dlužníkem, který nebude schopen dodržet své závazky. Tyto skutečnosti ale nesmí popřít samotnou existenci konkrétního sociálního práva, či ve svém důsledku vyloučit jeho realizaci.*“

[26] V systému státní sociální podpory podmínkou vzniku nároku na dávku příspěvek na bydlení stát definuje, jakou příjmovou kategorii osob je ochoten podporovat v tomto systému: výše nákladů na bydlení oprávněné osoby nesmí přesáhnout sociálně únosnou mez 30% či 35% násobku jejího započitatelného příjmu za současného předpokladu, že 30% nebo 35% výše příjmu nepřesáhne hranici „normativních nákladů na bydlení“ (specifikovanou v §26 zákona o státní sociální podpoře). Nad hranici 30% resp. 35% příjmů vynaložených na nákladech na bydlení stát poskytuje sociální ochranu, když současně zároveň vyjadřuje, do jaké výše příjmu osoby je ochoten přispívat na tyto náklady na bydlení.

[27] Poměření příjmu oprávněné osoby a sociálně únosné výše nákladů na bydlení podle § 9 odst. 2 ve spojení s §2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi znamená, že nedosáhne-li částka takto upraveného rozhodného příjmu částky živobytí oprávněné osoby (a osoba se nachází z tohoto důvodu v hmotné nouzi), tím spíše by příjem oprávněné osoby nedosáhl částky živobytí v případě jeho poměření s odůvodněnými náklady na bydlení v jejich plné výši. Opačně přesáhne-li částka takto upraveného rozhodného příjmu oprávněné osoby částky živobytí osoby, nejedná se o osobu v hmotné nouzi, neboť její započitatelný příjem je v tomto smyslu dostatečný, poněvadž přesahuje částku živobytí osoby. Nejvyšší správní soud je tak názoru, že rovněž v systému pomoci v hmotné nouzi zákonodárce koncepcí rozhodného příjmu pro příspěvek na živobytí deklaruje, že by mělo být zájmem oprávněné osoby, aby úměrně své nepříznivé sociální situaci nevydávala náklady na bydlení více než výši 30 % resp. 35 % svého příjmu.

[28] Nejvyšší správní soud vycházejí z výše uvedených skutkových zjištění o příjmové a sociální situaci stěžovatelky proto nemůže ničeho vytknout závěru správního orgánu, že stěžovatelka není osobou v hmotné nouzi, a proto jí nevznikl ani nárok na příspěvek na živobytí; obdobně nelze nic vytknout ani závěru o nesplnění podmínek vzniku nároku na doplatek na bydlení, pokud stěžovatelka z výše uvedeného důvodu nezískala nárok na příspěvek na živobytí.

[29] Žalovaný správní orgán oběma rozhodnutími vyslovil, že stěžovatelka ve své příjmové a sociální situaci nepatří do systému hmotné nouze. Do budoucna je nepochybně na rozhodnutí stěžovatelky, jak s rostoucími náklady na bydlení ve srovnání s dosaženými příjmy bude dále financovat náklady na své bydlení.

[30] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku stěžovatelky vůči názoru městského soudu i správních orgánů o aplikovatelnosti posouzení stavu hmotné nouze podle §2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi pouze k dávce mimořádné okamžité pomoci. Již ze samotného textu §21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi vyplývá, že nárok na dávku příspěvek na živobytí předpokládá posouzení stavu hmotné nouze osoby pouze podle §2 odst. 2 písm. a) téhož zákona. Posouzení stavu hmotné nouze podle § 2 odst. 3 zákona o pomoci hmotné nouzi je naopak *expressis verbis* podmínkou pro nárok na dávku mimořádné okamžité pomoci (srov. §36 a §37 zákona). I tak je však z rozsudku městského soudu nanejvýše zřejmé, že městský soud se dostatečně zabýval otázkou eventuální újmy hrozící stěžovatelce a správně konstatoval, že taková vážná újma jí nehrozí. S takovým závěrem Nejvyšší správní soud souhlasí, neboť náleže jí-li stěžovatelce započitatelné příjmy překračující hranici částky živobytí, není na místě takovou osobu zařazovat do systému ani dle §2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

[31] Pokud jde o další stěžovatelčiny návrhy (stěžovatelka požádala Nejvyšší správní soud, o okamžité zrušení koeficientů 0,30 a 0,35 ve všech dotčených sociálních zákonech a jejich nahrazení větou „odůvodněné cílové náklady na bydlení“, stěžovatelka požádala o zrušení platby všech zavedených a zdražených regulačních poplatků atp.), jedná se pro řízení o kasační stížnosti o nepřipustné námitky, neboť nesměřují proti rozsudku městského soudu a správnímu rozhodnutí, ale vůči normotvorbě zákonodárce. Soudy obecně nejsou nadány pravomocí zrušit ustanovení zákona, mohou však učinit návrh k Ústavnímu soudu podle článku 95 odst. 2 Ústavy, mají-li za to, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem. V této věci Nejvyšší správní soud již z výše uvedených důvodů není názoru, že se jedná o zákony v rozporu s ústavním pořádkem, proto neshledal důvod k postupu podle článku 95 odst. 2 Ústavy.

[32] Pokud se týče námitky stěžovatelčiny zástupkyně, nejde sice o námitku nepřipustnou ve smyslu §104 odst. 2 s. ř. s., ale jedná se o námitku podanou neoprávněnou osobou, neboť zástupkyně nebyla v řízení před městským soudem účastníkem, ale zástupkyní účastníka. I přesto Nejvyšší správní soud obiter dictum konstatuje, že tarifní hodnota ve věcech sociálního zabezpečení (kam je nesporně nutno podřadit i věci hmotné nouze) není stanovena částkou 25 000 Kč podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky 177/1996 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2012, ale speciálně ve výši 1000 Kč dle §9 odst. 2 vyhlášky cit. vyhlášky.

IV. Náklady řízení

[33] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.; neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší, žalované náhrada nákladů nepřísluší podle § 60 odst. 2 s. ř. s.

[34] Stěžovatelce ustanovil městský soud usnesením č. j. 1 Ad 91/2011-16 ze dne 23. 3. 2012 zástupkyni, podle §35 odst. 8 s. ř. s., hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci platí v takovém případě stát. Nejvyšší správní soud přiznal zástupkyni odměnu za jeden úkon právní pomoci – sepis a podání kasační stížnosti dne 17. 10. 2012 - ve výši 500 Kč a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč podle ustanovení § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách

advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2012; Nejvyšší správní soud přitom vycházel z toho, že advokátka stěžovatelku zastupovala již v předcházejícím žalobním řízení. Protože advokátka je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen daň), zvyšuje se tento nárok o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona o DPH. Částka této daně činí 168 Kč. Advokátce se tedy přiznává odměna za zastupování stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti ve výši 968 Kč. Tato částka bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dní od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokátky.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. března 2013

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu